

1981, 25. ledna – Sdělení VONS č. 228 „Série domovních prohlídek 5. 1. 1981“ o domovních prohlídkách u Luboše Dobrovského, Martina Hyblera, Vendelína Komedy a Josefa Zvěřiny souvisejících s případem Jiřího Gruntoráda stíhaného pro trestný čin podvracení republiky.¹

V souvislosti s trestním stíháním Jiřího Gruntoráda proběhlo 5. 1. 1981 několik domovních prohlídek. V ranních hodinách provedla StB domovní prohlídku u ThDr. Josefa Zvěřiny, signatáře Charty 77, u něhož zabavila několik náboženských knih vydaných v zahraničí a samizdatovou náboženskou literaturu. Následoval výslech v Bartolomějské ulici a v odpoledních hodinách byl dr. Zvěřina propuštěn. Podobný průběh měla policejní akce u dr. Martina Hyblera, signatáře Charty 77 a člena VONS. Protokol o domovní prohlídce obsahuje na 160 zabavených položek – materiály Charty 77, samizdatovou literaturu, osobní poznámky a výpisky. Po formálním výslechu v Bartolomějské č. 4 byl dr. Hybler okolo 16 hod. propuštěn. Když vyšel na ulici, vstoupili mu do cesty dva příslušníci StB a odvedli ho do budovy č. 7. Asi po dobu půldruhé hodiny dr. Hyblera bez jakéhokoli úředního záznamu vyslýchali, při čemž naznačovali i možnost použití násilí.

U Vendelína Komedy, člena kolektivu mluvčích Charty 77, provedli příslušníci StB domovní prohlídku ve dvou bytech a na chatě. Zabavili různou samizdatovou literaturu. Po hodinovém výslechu byl V. Komeda z Bartolomějské ulice propuštěn.²

Luboš Dobrovský, signatář Charty 77, byl po domovní prohlídce zadržen na 48 hod. Též u něho měla StB zájem především o samizdat.³

Tato rozsáhlá policejní akce naznačuje, že důvod domovních prohlídek – totiž objasňování údajné trestné činnosti J. Gruntoráda – byl čistě formální. Policii šlo především o zabavení co největšího množství samizdatové literatury, čímž zřejmě chtěla získat

přehled o neoficiální ediční činnosti. Účelem policejního zásahu bylo též omezení publikační aktivity postižených.

Informace o Chartě 77, r. 4, 1981, č. 2, s. 3–4

POZNÁMKY

- ¹ K případu Jiřího Gruntoráda viz dále sdělení VONS č. 225, 255, 256 a 276, dokumenty č. 226, 256, 257 a 277, dopis VONS švýcarskému výboru AIDA obsahující poděkování za jeho aktivitu v boji proti politické perzekuci v Československu, informaci o zásahu proti Ludvíku Vaculíkovi a o uvěznění Jiřího Gruntoráda ze 14. 3. 1981, dokument č. 1164, a poselství VONS účastníkům demonstrace ve Stockholmu ke 13. výročí okupace Československa obsahující informaci o stoupající perzekuci obránců lidských práv a nonkonformních občanů v Československu s uvedením případů Rudolfa Battěka a Jiřího Gruntoráda ze 7. 8. 1981, dokument č. 1167.
- ² Provedení domovních prohlídek u Luboše Dobrovského, Martina Hyblera, Vendelína Komedy a Josefa Zvěřiny nařídil vyšetřovatel odboru vyšetřování StB Praha Sboru SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje npor. JUDr. Miroslav Mošna a schválil městský prokurátor v Praze již 23. 12. 1980. Dne 5. 1. 1981 byla uskutečněna domovní prohlídka také u Heleny Königsmarkové, následující den též v rekreačním objektu Vendelína Komedy v Libeři v okresu Praha-západ. ABS, vyšetřovací spis k případu Jiřího Gruntoráda, sign. V 33827 MV.
- ³ K zadržení Luboše Dobrovského došlo v 17:30 hodin bez předchozího souhlasu prokurátora, neboť tento souhlas nebylo možno vzhledem k pokročilé hodině získat a věc údajně nesnesla odklad. Viz zápis vyšetřovatele odboru vyšetřování StB Praha Sboru SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje npor. JUDr. Miroslava Mošny o zadržení Luboše Dobrovského jako podezřelé osoby. Tamtéž.

Také v případě Luboše Dobrovského, u něhož bylo při domovní prohlídce údajně zajištěno nejvíce tzv. závadných materiálů, se uvažovalo o jeho stíhání pro trestný čin, resp. přípravu trestného činu podvracení republiky. Pracovníky StB byl dokonce vypracován návrh na zahájení jeho trestního stíhání. Náčelník odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje kpt. Vladimír Dlouhý však tento návrh odmítl, neboť podle něj nebyl k dispozici dostatek důkazů, na jejichž základě by perspektivně po dalším vyšetřování bylo možno postavit Dobrovského před soud. Jejich doplnění by vyžadovalo intenzivní nasazení dalších pracovníků Státní bezpečnosti, což se jevilo vzhledem k trestnímu stíhání

J. Gruntoráda a podaným návrhům na zahájení trestního stíhání Rudolfa Battěka a Jana Litomiského – považovaných za významnější představitele opozice – jako zbytečné tříštění sil. Stanovisko kpt. Dlouhého ze 7. 1. 1981 k návrhu na zahájení trestního stíhání Luboše Dobrovského viz in: tamtéž.

V souvislosti s Gruntorádovým případem byla od 23. 7. 1981 na základě usnesení vyšetřovatele oddělení vyšetřování II. spádové oblasti pro obvodní prokuratury pro Prahu 2, 3, 4, 9 a 10 Josefa Hanky stíhána pro trestný čin křivého obvinění podle § 174 odst. 1 tr. zák. Zdeňka Řeháková. Tohoto trestného činu se měla dopustit tím, že 14. 1. 1981 ve svém dopise adresovaném vyšetřovateli odboru vyšetřování StB Praha por. Danielu Bežuchovi, kterým byla dva dny předtím vyslýchána v trestní věci J. Gruntoráda, odvolala svou svědeckou výpověď s tím, že byla učiněna pod psychickým nátlakem. Toto trestní stíhání bylo zastaveno usnesení obvodního prokurátora pro Prahu 1 JUDr. Milana Trkala z 23. 2. 1982. Prokurátor uvedl, že zejména po subjektivní stránce nebyla naplněna podstata tohoto trestného činu. *„K naplnění tohoto trestného činu se vyžaduje, aby pachatel vědomě uvedl tak závažné skutečnosti, které by nutně musely mít za následek trestný postih osoby, v tomto případě por. StB Daniela Bežucha, pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a tr. zák. Obviněná na svou obhajobu uvedla, že výrokem, že vypovídala pod psychickým nátlakem, měla na mysli, že na pracoviště se dostavili dva pracovníci bezpečnosti krátce před polednem a předvedli ji před vyšetřovatele StB por. Bežucha a její výslech byl prováděn po dobu 4 hodin, aniž měla možnost občerstvení nebo jí byl poskytnut oddech. Obhájce obviněné sám při seznámení s výsledky vyšetřování poukázal na subjektivní stránku trestného činu s přihlédnutím k závěrům znalců psychiatrů.“* Viz ObS pro Prahu 1, soudní spis k trestní věci Zdeňky Řehákové obviněné z trestného činu křivého obvinění a z přečinu proti zájmům socialistické společnosti v oblasti styku s cizinou, spis. zn. 1 T 47/82. K trestnímu stíhání Zdeňky Řehákové pro trestný čin křivého obvinění viz dále LP, inv. č. 106, sign. I/11, kart. 23; též ABS, vyšetřovací spis k případu Jiřího Gruntoráda, sign. V 33827 MV. K trestnímu stíhání Zdeňky Řehákové pro přečin proti zájmům socialistické společnosti v oblasti styku s cizinou viz sdělení VONS č. 298, dokument č. 299.